

УДК 332

Смачило Валентина Володимирівна

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри підприємництва та бізнес-адміністрування
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова*

Smachylo Valentyna

*Dr.Sc.Ec, Professor,
Professor at the Department of Entrepreneurship and Business Administration
O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv*

Димченко Олена Володимирівна

*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри підприємництва та бізнес-адміністрування
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова*

Dymchenko Olena

*Dr.Sc.Ec, Professor,
Head of the Department of Entrepreneurship and Business Administration
O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv*

Тараруєв Юрій Олександрович

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри підприємництва та бізнес-адміністрування
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова*

Tararuiev Iurii

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Entrepreneurship and Business Administration
O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv*

**СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ
ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ**
**STATE AND TRENDS OF INVESTMENT ACTIVITIES OF
ENTREPRENEURSHIP ENTITIES IN UKRAINE**

Анотація. В дослідженні проаналізовано поточні та майбутні тенденції розвитку інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва. Обґрунтована її важливість для економіки України на різних рівнях управління та сформовано основні пріоритети розвитку. Інвестиції сприяють становленню та укріпленню підприємництва та мобілізують капітал для реалізації українських проєктів. Від того, наскільки успішно економіка України буде інтегрована в Європейський союз, залежить подальша стратегія і тактика подолання кризи. Проаналізовано вклад українських та зарубіжних науковців у дослідження інвестицій та наведено недоліки невирішені питання, які потребують негайного вирішення. Обґрунтовано, що інвестиції є запорукою розвитку економіки на будь-якому рівні господарювання, до них відносяться усі види цінностей (майнового та немайнового характеру), які вкладаються громадянами, юридичними особами та державою в різноманітні об'єкти, що забезпечує прибуток (дохід) та/або досягнення соціального й екологічного ефекту. Проаналізовано суми іноземних інвестицій, які припадають на 2021 рік. Також проаналізовано окремо державне, місцеве інвестування в розрізі підтримки, яка склалася на поточний момент стосовно потреб суб'єктів підприємництва. В статті доведено, що місцева підтримка суб'єктів представлена обмежено, тому найбільш бажаною формою інвестування для країни є залучення прямих іноземні інвестиції, які визначаються як «довгострокові вкладення матеріальних засобів компаніями-нерезидентам». Однак, величезною перешкодою для залучення іноземних інвестицій є ризики, які пов'язані з воєнними діями на території України.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, суб'єкт підприємництва, капітал, розвиток.

Summary. *The study analyzed current and future trends in the development of investment activities of business entities. Its importance for the economy of Ukraine at different levels of management is substantiated, and the main development priorities are formed. Investments contribute to the formation and strengthening of entrepreneurship and mobilize capital for the implementation of Ukrainian projects. The further strategy and tactics of overcoming the crisis depend on how successfully Ukraine's economy will be integrated into the European Union. The contribution of Ukrainian and foreign scientists to investment research is analyzed and the shortcomings and unresolved issues that require immediate resolution are given. It is substantiated that investments are a guarantee of economic development at any level of management, they include all types of values (property and non-property) that are invested by citizens, legal entities and the state in various objects that provide profit (income) and/ or achieving a social and environmental effect. The amounts of foreign investments for 2021 have been analyzed. State and local investment were also analyzed separately in terms of the current support for the needs of business entities. The article proves that local support for entities is limited, therefore the most desirable form of investment for the country is attracting foreign direct investment, which is defined as "long-term investments of material resources by non-resident companies." However, a huge obstacle for attracting foreign investment is the risks associated with military actions on the territory of Ukraine.*

Keywords: *investment activity, entrepreneurship entity, capital, development.*

Постановка проблеми. Беззаперечно, рушійною силою розвитку підприємництва є диверсифіковане достатнє фінансування та підтримка на різних рівнях його суб'єктів. Війна в Україні суттєво змінила потреби,

пріоритети та тенденції інвестування, що викликано значними руйнуваннями критичної та житлової інфраструктури, суб'єктів різних форм власності та галузей, замінуванням значних територій сільськогосподарського призначення, окупацією частини регіонів. Дослідження проблем та потреб суб'єктів підприємництва на даний момент актуалізовано через ряд опитувань, які відбуваються на національному рівні, зокрема, це опитування Дія.Бізнес та Advanter Group [1]. Пріоритети розвитку, а, відповідно й інвестування, змінилися внаслідок війни – провокується скорочення та зникнення одних галузей та поява і розквіт інших, змінюються структури, які сприяють розвитку підприємництва через створення сприятливих умов для започаткування та ведення бізнесу. Величезною проблемою скорочення зовнішнього інвестування є відсутність гарантій безпеки інвесторам через війну, що вирішується на рівні

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання тенденцій інвестування, найбільш привабливі галузі для здійснення інвестицій в Україні, в т.ч. перспективи повоєнного інвестування, висвітлювалися вітчизняними авторами в таких працях [2-4]. Колективи авторів розглядали як динаміку, так і структуру інвестицій в розрізі їх видів (капітальні, іноземні, тощо) за ряд років, охоплюючи довоєнні та воєнні періоди, формуючи рекомендації щодо перспектив та трендів інвестування в суб'єкти господарювання України з різних джерел. В роботі [5] значний акцент зроблено на інвестиційне забезпечення регіонів за рахунок іноземних інвесторів, що дозволило визначити найбільші регіони-реципієнти в Україні станом за 2016–2020 рр. Все зазначене актуалізує систематичне вивчення поточного стану інвестиційної діяльності в Україні та трансформації проблематик його здійснення. Так, в роботі [6] проаналізовано результати матеріальних інвестицій у підприємства, у двох групах суб'єктів: що реалізували інвестиції за рахунок субсидій Європейського Союзу та фінансували інвестиції з інших джерел без використання допомоги ЄС. Проте, автор не враховував підтримку для

бізнесу з боку державного та регіонального управління. Обґрунтували актуальність бюджетного інвестування для підприємств в цілому [7], при цьому, в дослідженні не враховано пропозиції щодо розробки методики проведення аудиту ефективності бюджетних інвестицій. Інвестиційні проекти, як інструменти для прийняття рішень на основі комерційного, технічного, екологічного, економічного, фінансового та соціального аналізу запропонували в дослідженні [8]. Слід зазначити, що, поряд із безсумнівними перевагами запропонованого організаційно-економічного механізму стимулювання інвестиційної діяльності питання щодо ефективності застосування різних методів моделювання розкриті не в повній мірі. Інвестиційну діяльність на виробничих підприємствах досліджували й в роботі [9], де виділили основні зовнішні фактори, які на неї впливають, не враховуючи, при цьому, внутрішні фактори, які відіграють важливу роль в економіці. Однак, питання, пов'язані з інвестиційною діяльністю в Україні розкриті не в повній мірі, що і робить дослідження актуальним.

Мета статті. Метою статті є вивчення стану та проблем інвестиційної діяльності суб'єктів підприємництва, а також визначено тенденції їх розвитку.

Виклад основного матеріалу. Інвестиції є запорукою розвитку економіки на будь-якому рівні господарювання. За визначенням [10] до них відносяться усі види цінностей (майнового та немайнового характеру), які вкладаються громадянами, юридичними особами та державою в різноманітні об'єкти, що забезпечує прибуток (дохід) та/або досягнення соціального й екологічного ефекту.

Інвестиційна діяльність як сукупність практичних дій всіх суб'єктів інвестування щодо реалізації інвестицій може бути класифікована на: державне, місцеве, іноземне, спільне, державну підтримку та інвестування від громадян та недержавного сектору, юридичних осіб колективної власності [10]. В цілому в Україні створено нормативно-правову базу

регулювання відносин в інвестиційній сфері, але вона є недосконалою та потребує розвитку через суттєві трансформації, викликані, в т.ч. і війною, яку проводить росії на території нашої держави. Необхідність таких змін прослідковується із результатів опитувань, які провадяться різноманітними установами під час війни.

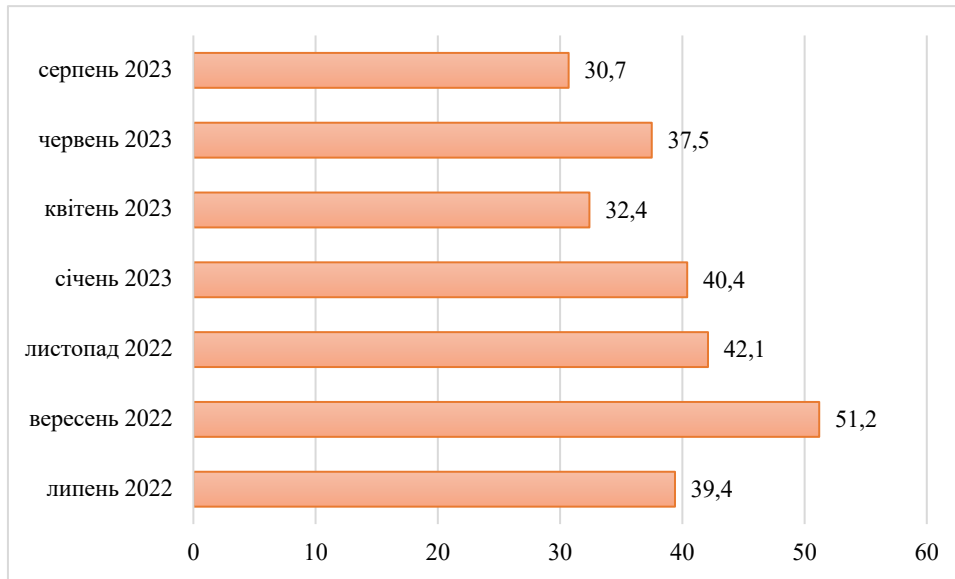
Аналізуючи інвестиційну діяльність необхідно виходити як з джерел (державні, іноземні, тощо інвестиції), так і з об'єктів інвестування, які можуть бути, згідно Закону України «Про інвестиційну діяльність» [10]: «будь-яке майно, в тому числі основні фонди і оборотні кошти в усіх галузях економіки, цінні папери (крім векселів), цільові грошові вклади, науково-технічна продукція, інтелектуальні цінності, інші об'єкти власності, а також майнові права».

Розглянемо ситуацію з державним, місцевим інвестування та підтримкою, яка склалася на поточний момент стосовно потреб суб'єктів підприємництва.

Перш за все, в дослідженнях потреб і проблем, з якими стикаються малі та середні суб'єкти підприємництва [11], проблема нестачі капіталу, станом на серпень 2023р. займає 5 місце (30,7% опитаних зазначили про це, що нижче в порівнянні з червнем – 37,5% та квітнем – 32,4%).

Загальна динаміка актуальності цієї проблеми (відсутність достатнього капіталу) з липня 2022р. по серпень 2023р. представлена на рис. 1.

Дане опитування відображає лише потребу суб'єктів малого та середнього підприємництва, без врахування потреб на поновлення інфраструктури, житла, тощо, зруйнованих внаслідок військових дій.

**Рис. 1. Динаміка актуальності проблеми «Відсутність достатнього капіталу»,
% опитаних**
Джерело: [11]

Актуальність нестачі капіталу також висвітлено в опитування територіальних громад та обласних військових адміністрацій [12], де вона увійшла в топ-5 (займає 4 місце). Відповідно до даного опитування відсутність достатнього капіталу включає власні та/або оборотні фонди, заощадження і характеризується такими показниками - 44,4% та 56,3% опитаних вказали на неї (відповідно – територіальні громади та обласні військові адміністрації). Саме запити в пошуку інвесторів для бізнесу є найбільш проблемними для представників влади на місцевому та регіональному рівнях [12].

За даними опитування Інституту економічних досліджень та політичних консультацій, потреба бізнесу в програмах доступних кредитів у серпні цього була актуальна для 27% опитаних, в той час як у січні - 32% [12]. В той же час, одна п'ята респондентів даного опитування потребують фінансової допомоги постраждалому і зруйнованому бізнесу.

В кореляції до проблеми нестачі капіталу, 20,2% опитаних зазначило, що існуючі програми кредитування, в т.ч. програма «5-7-9», є недоступною, а 15,9% відмітило недоступність і грантових програм [13]. В

цілому, державною допомогою різних видів скористалася невелика кількість опитаних: кредитування за програмою 5-7-9 – 12,4%; грантові програми (Е-робота та інші) – 4,6%; гранти від міжнародних партнерів – 3,8% [13]. Звісно, грантове фінансування не є інвестиціями як такими, але є важливим додатковим і, головне, безкоштовним ресурсом для започаткування, відновлення, підтримки та розвитку бізнесу під час війни.

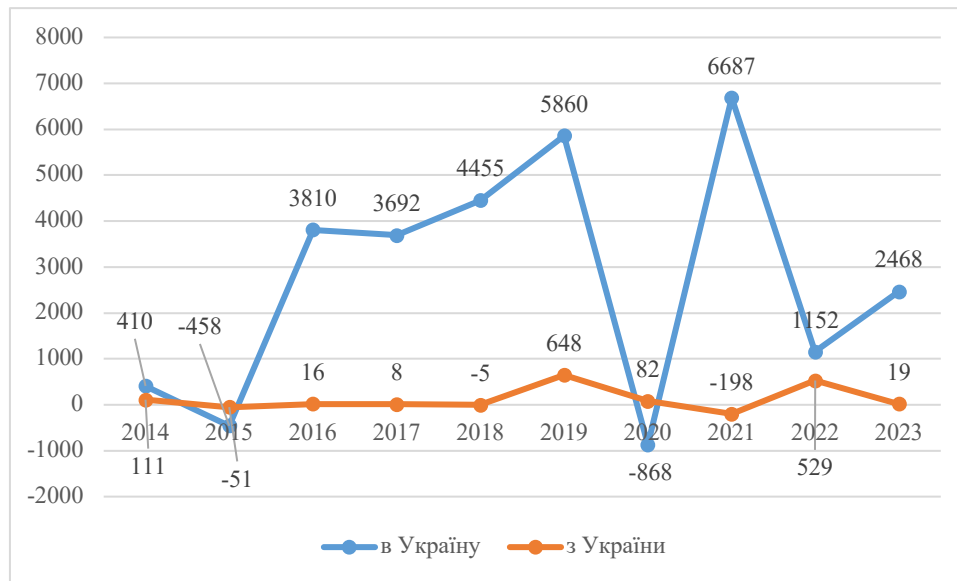
Місцева підтримка суб'єктів також представлена обмежено. В 2022 році лише 17 громад виділяли ресурси на підтримку суб'єктів підприємництва з місцевих бюджетів (від 2 до 500 тис. грн), а в 2023 році – 28 громад (від 7 до 1 500 000 тис. грн) [13]. А скористалися можливістю місцевої підтримки лише 1% опитаних [13-14] суб'єктів малого та середнього підприємництва.

Задля залучення іноземних інвестицій в країну, уряд розробив платформу Advantage Ukraine [15], яка містить найбільш пріоритетні сфери та інвестиційно привабливі проєкти (понад понад 500 інвестиційних проєктів в 10-ти галузях економіки).

Найбільш бажаною формою інвестування для країни є прямі іноземні інвестиції, які визначаються як «довгострокові вкладення матеріальних засобів компаніями-нерезидентам» [16], адже саме вони дозволяють реалізувати масштабні проєкти будівництва, реконструкції, впровадження нових виробничих та управлінських технологій.

Розглянемо динаміку прямих іноземних інвестицій з та в Україну за останні 10 років – період, коли триває війна.

Рис. 2. Динаміка прямих іноземних інвестицій з України та в Україну, млн. дол.

США

Джерело: побудовано на основі [16]

Найбільші суми іноземних інвестицій припадають на 2019р. – 5860 млн. дол. США та на 2021р. – 6687 млн. дол. США. Відмічаємо точки падіння прямих іноземних інвестицій в Україну, в т.ч. до їх повернення (від’ємне значення), – 2014р. (410 млн. дол. США), 2015р. (-458 млн. дол. США), 2020р. (-868 млн. дол. США) та, звісно 2022р. – 1152 млн. дол. США.

Обсяги прямих іноземних інвестицій в Україну переважають обсяги прямих інвестицій з України впродовж всього аналітичного періоду.

Величезною перепоною для залучення іноземних інвестицій є ризику, які викликані війною – ніхто не може дати гарантію, що щойно збудований об’єкт не буде зруйнований під час чергової ракетної атаки, і інвестор, не встигне отримати очікувані прибутки від вкладень. Тому керівництво України проводить перемовини з різноманітними міжнародними страховими агенціями щодо страхування інвестицій від воєнних ризиків в Україні, що є необхідною передумовою залучення іноземних інвестицій. Адже необхідні обсяги для відновлення коливаються за різними оцінками від 411 до 750 млрд дол. США [17] і продовжують зростати. Це потребує участі міжнародних партнерів та адаптації

законодавства до нових вимог. В результаті проведених перемовин щодо залучення страхових компаній, проєкт М10 Львівський Industrial Park отримав страхування від Міжнародного агентства з гарантування інвестицій Всесвітнього банку MIGA, з яким тривалий час велися перемовини українським урядом. Умовами страхування передбачається покриття воєнних ризиків протягом 10 років з гарантією 9,1 млн. дол [18].

Висновки. В даний час одним із пріоритетних напрямків розвитку економіки України є залучення іноземних інвестицій. Як показує, світовий досвід багатьох країн, приток іноземного капіталу та державне регулювання його використання позитивно впливають на економіку. Інвестиції сприяють становленню та укріпленню малого та середнього підприємництва та мобілізують капітал для реалізації проєктів. Від того, наскільки успішно економіка України буде інтегрована в Європейський союз, залежить подальша стратегія і тактика подолання кризи. Отже, інвестиції є важливою та невід'ємною складовою в діяльності будь-якого суб'єкта підприємництва, особливо це відчувається в воєнний період та в майбутній період післявоєнної відбудови. Однак, в цілому можна підвести підсумок, що на даний момент існуюча підтримка не є достатньою для суб'єктів підприємництва, що потребує подальшого пошуку та розробки нових стратегій розвитку щодо залучення інвестицій в Україну.

Література

1. Стан та потреби бізнесу в умовах війни: результати опитування в серпні. 2023. URL: <https://business.dii.gov.ua/cases/novini/stan-ta-potrebi-biznesu-v-umovah-vijni-rezultati-opituvanna-v-serpni> (дата звернення: 06.10.2023).
2. Гук О., Мохонько Г., Шендерівська,Л. Тенденції інвестування в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. 29. doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-35>; URL:

<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/577> (дата звернення: 06.10.2023)

3. Злотенко О. Б., Рудніченко Є. М. Аналіз динаміки та структури інвестицій промислових підприємств в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство* / голов. ред. М. М. Палінчак. Ужгород : Гельветика, 2019. Вип. 26, Ч. 1. С. 64-70.
4. Ольвінська Ю. О., Березорудський А. М. Статистичний аналіз інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання в Україні. *Ефективна економіка*. 2021. № 8. doi: 10.32702/2307-2105-2021.8.89; URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9156> (дата звернення: 06.10.2023).
5. Хамаїлі А. Удосконалення механізму інвестування підприємств малого та середнього бізнесу. *Ефективна економіка*. 2021. № 2. doi: 10.32702/2307-2105-2021.2.199; URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8681> (дата звернення: 06.10.2023).
6. Piatkowsk M. J. Results of SME Investment Activities: A Comparative Analysis among Enterprises Using and Not Using EU Subsidies in Poland. *Administrative Sciences*. 2020. 10(1), 4. P. 1-26. doi: <https://doi.org/10.3390/admsci10010004>; URL: <https://www.mdpi.com/2076-3387/10/1/4> (дата звернення: 06.10.2023).
7. Sembieva L., Ismailova A. Relevance of budget investment and definition of its concept. *Herald of Economics*. 2021. URL: <http://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/htneu/article/view/1279> (дата звернення: 06.10.2023).
8. Andia W., Chávez O., Gabriela M., Carhuancho L. Investment projects: definition from the process perspective. *Cuadernos de Administración*. Vol. 36(66). 2020. P.161-171. doi: 10.25100/cdea.v36i66.7221.

9. Мишко О.В., Камінська А.М. Особливості управління інвестиційною діяльністю виробничих підприємств в умовах економічної глобалізації. *Економічний форум*. 2021. 1(1) С. 142-147. doi: <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2021-1-17>.
10. Про інвестиційну діяльність : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 47. Ст. 646. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (дата звернення: 06.10.2023).
11. Інвестиційне законодавство: стан, проблеми, перспективи. *Міністерство Юстиції : вебсайт*. 2023. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_40069 (дата звернення: 06.10.2023).
12. Стан та потреби бізнесу за оцінкою органів місцевої влади - дослідження. *Децентралізація : вебсайт*. 2023. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/16597> (дата звернення: 06.10.2023).
13. Нове щомісячне опитування підприємств. Український бізнес під час війни. 2023. Вип. 16. URL: http://www.ier.com.ua/files/Projects/2023/TDF/_NRES_August_2023_FIN_AL_UA.pdf (дата звернення: 06.10.2023).
14. Димченко О. В., Смачило В. В., Рудаченко О. О., Хайло Я. М. Проблеми та перспективи повоєнного розвитку підприємств сфери життєзабезпечення міст з урахуванням підприємницької складової. *Бізнес Інформ*. 2023. № 1. С. 108–115. doi: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-1-108-115>.
15. Advantage Ukraine : вебсайт. 2023. URL: <https://advantageukraine.com/> (дата звернення: 06.10.2023).
16. Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в Україну. *Міністерство фінансів України : вебсайт*. 2023. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/> (дата звернення: 06.10.2023).
17. Страхування інвестицій від воєнних ризиків в Україні. *Національний інститут стратегічних досліджень : вебсайт*. 2023. URL:

<https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/strakhuvannya-investytsiy-vid-voyennykh-ryzykiv-v-ukrayini> (дата звернення: 06.10.2023).

18. Індустріальний парк у Львові отримав страхування від воєнних ризиків. *Media-хаб "Твоє місто"*. 2023. URL: https://tvoemisto.tv/news/industrialnyy_park_u_lvovi_otrymav_strahuvannya_vid_voiennoy_ryzykiv_155489.html (дата звернення: 06.10.2023).

References

1. The state and needs of business in wartime: the results of the survey in August. (2023). URL: <https://business.diia.gov.ua/cases/novini/stan-ta-potrebi-biznesu-v-umovah-vijni-rezultati-opituvannya-v-serpni> (date of access: 06.10.2023).
2. Huk, O., Mohonko, G., & Shenderivska, L. (2021). Investment trends in Ukraine. *Economy and society*, 29. doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-35>; URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/577> (access date: 06.10.2023)
3. Zlotenko, O.B., Rudnichenko, E.M. (2019). Analysis of the dynamics and structure of investments of industrial enterprises in Ukraine. *Scientific Bulletin of the Uzhgorod National University: series: International economic relations and world economy / head. ed. M. M. Palinchak. Uzhgorod: Helvetica*, 26, 1, 64-70 [in Ukrainian].
4. Olvinska, Yu. O., Berezorudskyi, A. M. (2021). Statistical analysis of investment activity of business entities in Ukraine. *Efficient economy*, 8. doi: [10.32702/2307-2105-2021.8.89](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.8.89); URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9156> (access date: 10/06/2023).
5. Hamaili A. (2021). Improvement of the investment mechanism of small and medium-sized enterprises. *Efficient economy*, 2. doi: [10.32702/2307-2105-](https://doi.org/10.32702/2307-2105-)

- 2021.2.199; URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8681>
(access date: 10.06.2023).
6. Piatkowsk, M. J. (2020). Results of SME Investment Activities: A Comparative Analysis among Enterprises Using and Not Using EU Subsidies in Poland. *Administrative Sciences*, 10(1), 4, 1-26. doi: <https://doi.org/10.3390/admsci10010004>; URL: <https://www.mdpi.com/2076-3387/10/1/4> (date of access: 06.10.2023).
  7. Sembieva, L., Ismailova, A. (2021). Relevance of budget investment and definition of its concept. *Herald of Economics*. URL: <http://visnykj.wunu.edu.ua/index.php/htneu/article/view/1279> (access date: 06.10.2023).
  8. Andia, W., Chávez, O., Gabriela, M., Carhuancho, L. (2020). Investment projects: definition from the process perspective. *Cuadernos de Administración*, 36(66), 161-171. doi: 10.25100/cdea.v36i66.7221 [in English].
  9. Myshko O.V., Kaminska A.M. (2021). Osoblyvosti upravlinnia investytsiinoiu diialnistiu vyrobnychykh pidpriemstv v umovakh ekonomichnoi hlobalizatsii [Peculiarities of managing investment activities of manufacturing enterprises in the conditions of economic globalization]. *Economic Forum*, 1(1), 142-147. <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2021-1-17> [in Ukrainian].
  10. On Investment Activity: Law of Ukraine. (1991). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 47, 646. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text> (date of access: 06.10.2023).
  11. Investytsiine zakonodavstvo: stan, problemy, perspektyvy. (2023). *Ministry of Justice: website*. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_40069 (date of access: 06.10.2023).
  12. Stan ta potreby biznesu za otsinkoiu orhaniv mistsevoi vlady – doslidzhennia. (2023). *Decentralization: website*. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/16597> (date of access: 06.10.2023).

13. New monthly survey of enterprises. (2023). *Ukrainskyi biznes pid chas viiny*, 16. URL: http://www.ier.com.ua/files/Projects/2023/TDF/_NRES_August_2023_FIN_AL_UA.pdf (access date: 06.10.2023).
14. Dymchenko, O. V., Smachilo, V. V., Rudachenko, O. O., Khailo, Y. M. (2023). Problemy ta perspektyvy povoiennoho rozvytku pidpriumstv sfery zhyttiezabezpechennia mist z urakhuvanniam pidpriumnytskoi skladovoi [Problems and prospects of the post-war development of enterprises in the sphere of life support of cities, taking into account the entrepreneurial component]. *Business Inform*, 1, 108–115. doi: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-1-108-115> [in Ukrainian]
15. Advantage Ukraine: *website*. (2023). URL: <https://advantageukraine.com/> (date of access: 06.10.2023).
16. Priami inozemni investytsii (PII) v Ukrainu. (2023). *Ministry of Finance of Ukraine: website*. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/fdi/> (date of access: 06.10.2023).
17. Strakhuvannia investytsii vid voiennykh ryzykiv v Ukraini. (2023). *National Institute for Strategic Studies: website*. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/strakhuvannya-investytsiy-vid-voyennykh-ryzykiv-v-ukrayini> (access date: 06.10.2023).
18. Industrialnyi park u Lvovi otrymav strakhuvannia vid voiennykh ryzykiv. (2023). *"Tvoie misto" media hub*. URL: https://tvoemisto.tv/news/industrialnyy_park_u_lvovi_otrymav_strahuvannya_vid_voienny_ryzykiv_155489.html (date of access: 06.10.2023).